

کمکی به شناسائی OEDMERIDAE و CERAMBYCIDAE ایران

(Coleoptera : Cerambycidae — Oedemeridae)

فون حشرات ایران بسیار جالب است زیرا این فون در دو تحت منطقه Palaearctic قرار میگیرد. قسمتهای غربی و شمال غربی مربوط به قسمت منطقه مدیترانه‌ای میشود یعنی ارتباط به منطقه سومری (عربستان - عراق) دارد. شمال سواحل جنوبی بحر خزر (هیرکانیک Hircanic) و بقیه مناطق این سرزمین جزء تحت منطقه آسیای میانه یعنی فلات ایران میباشد. در این منطقه از سمت غرب چندین گونه از منطقه (Aethiopian) و از سمت شرق گونه‌های چندی از منطقه خاوری نفوذ مینماید.

نمونه‌های مربوط به خانواده Cerambycidae و Oedemeridae که آقای مهندس میرزایانس رئیس بخش طبقه‌بندی حشرات انستیتوی بررسی آفات و بیماریهای گیاهی وزارت کشاورزی در تهران برای من جهت تشخیص فرستاده بودند گرچه بتعداد کمی بود ولی بسیار پرازش و جالب میباشند. از میان آنها من توانستم برای ایران یک نوع و پنج گونه جدید که دو گونه آن برای تمام ناحیه Palaearctic جدید میباشد و تا بحال اسمی از آنها برده نشده است از این خانواده (Cerambycidae) تشخیص دهم. ضمناً در بین این حشرات یک فرم جدید در دنیا میباشد که شرح آنرا برای چاپ تهیه مینمایم.

۱ - لیست گونه‌های خانواده Cerambycidae

Prionus (= *Polyarthron* Serv.) *minutus* Pic

این گونه که بومی ایران است در آن شکل شاخکها و انتهای بالپوشها خیلی متغیر است. رنگ بدن از زرد روشن تا قهوه‌ای تیره تغییر میکند.

نمونه‌های مورد بررسی: مرو دشت (شیراز)، ۱۷ مرداد ۱۳۴۴ یک نر، جمع‌آوری کننده قریب - کاکان (۱۵۰ کیلومتری شمال شیراز)، ۲۴ خرداد ۱۳۴۲ یک نر، جمع‌آوری کننده کشکولی.

Rhagium pygmaeum Ganglbauer ab. *biconnexum* nov.

محل انتشار این تیپ مخصوص شوروی و طالش (شمال ایران) است.

نمونه‌های مورد بررسی : مازندران ، ۲۵ اردیبهشت ۱۳۳۲ ، جمع‌آوری کننده شریف.
دونوار مایل بزرگ در وسط هر بالپوش وجود داشته و از علائم مخصوص تیپ میباشد در این تیپ
جدید دونوار فوق بوسیله یک نوار زرد باریک طولی بهم متصل شده‌اند.

Fallacia elegans Fald.

محل انتشار : شوروی و شمال ایران (طالش)

نمونه‌های مورد بررسی : اسالم (طالش گیلان) ، ۲۷ اردیبهشت ۱۳۴۴ ، جمع‌آوری کننده صفوی.

Allosterna scapularis Heyd.

محل انتشار : شوروی و شمال ایران (طالش)

نمونه‌های مورد بررسی : اسالم ، ۲۸ اردیبهشت ۱۳۴۴ ، جمع‌آوری کننده صفوی .

Calimoxys gracilis Brullé

محل انتشار : اروپای جنوبی و مرکزی ، قفقاز ، ماوراء قفقاز ، جنوب شرقی ترکیه ، شمال ایران.

نمونه‌های مورد بررسی : نوشهر (مازندران) ، ۲۳ اردیبهشت ۱۳۴۴ ، جمع‌آوری کننده صفوی.

Osphranteria coerulescens Redtb.

ژانر بومی ایران .

نمونه‌های مورد بررسی : ایلام ، ۲۰ خرداد ۱۳۳۱ ، جمع‌آوری کننده صلواتیان. تبریز، خرداد

۱۳۲۸ ، جمع‌آوری کننده قصیری .

Osphranteria richteri Heyrovsky

ژانر بومی ایران و تا بحال فقط در جنوب ایران دیده شده است .

نمونه‌های مورد بررسی : دشتیاری (بلوچستان) ، ۱۴ اردیبهشت ۱۳۲۸ ، جمع‌آوری کننده ماکوئی.

تنگ دالان (بندر عباس) ، ۱۴ اردیبهشت ۱۳۲۸ ، جمع‌آوری کننده کوثری .

Clytus arietis L. morpha *lederi* Ganglbauer

محل انتشار : اروپا - قفقاز - ماوراء قفقاز - ماورای بحر خزر - شمال ایران - جنوب شرقی ترکیه.

فرم *lederi* Ganglb. فقط در ماورای قفقاز و شمال ایران وجود دارد.

نمونه‌های مورد بررسی : مشهد ، ۱۰ اردیبهشت ۱۳۴۴ ، جمع‌آوری کننده صفوی.

Paraclytus reitteri Ganglb. ab. *gilmouri* Heyrovsky

محل انتشار : جنوب شرقی ماورای قفقاز - لنکران و طالش (شمال ایران).

نمونه‌های مورد بررسی : گرگان، خرداد ۱۳۳۳ .

تپ این فرم را من سابقاً از ایران شرح داده‌ام (جبال البرز تیر ۱۳۱۶). بهمین علت است که این نمونه ممکن است نژاد محلی باشد.

Apomecyna lameerei Pic

محل انتشار: شمال و غرب و شرق افریقا - عربستان - ایران (بلوچستان).
نمونه‌های مورد بررسی: گهره (بندرعباس)، اردیبهشت ۱۳۲۸، جمع‌آوری کننده کوثری.

Agapanthia persicola Reitter

محل انتشار: شوروی (ارمنستان) - ایران.
نمونه‌های مورد بررسی: متل قو (شهرسوار)، ۱۰ خرداد ۱۳۴۴، جمع‌آوری کننده صفوی. بجنورد،
۱۰ اردیبهشت ۱۳۴۴، جمع‌آوری کننده صفوی.

Agapanthia coeruleipennis Friv.

محل انتشار: ارمنستان شوروی - عراق - ترکیه - سوریه - ایران.
نمونه‌های مورد بررسی: ایلام، ۲۷ فروردین ۱۳۳۱، جمع‌آوری کننده صلواتیان.

Agapanthia dahli Richter

محل انتشار: اروپا - سیبری غربی - قفقاز - ماوراء قفقاز - ترکمنستان شوروی - سوریه -
ترکیه - ایران.

نمونه‌های مورد بررسی: گلی داغ گنبد کاووس، ۹ تیر ۱۳۲۹، جمع‌آوری کننده صفوی.

Niphona grisea Breuning

از محل انتشار مناطقی که تا بحال تعیین شده است: قسمت غربی عربستان (منطقه Aethiopian) -
مستط. این گونه برای ایران و تمام منطقه Palaearctic جدید می‌باشد.
نمونه‌های مورد بررسی: پیشین بلوچستان، ۱۸ اسفند ۱۳۲۸، روی استبرق، جمع‌آوری
کننده صلواتیان. ایرانشهر، اردیبهشت ۱۳۲۹، جمع‌آوری کننده سرکیسیان.

Idactus cristulatus Fald.

محل انتشار: مناطقی که تا بحال تعیین شده است سوماتالی - جنوب عربستان.
این گونه برای ایران و تمام منطقه Palaearctic جدید می‌باشد.
نمونه‌های مورد بررسی: گهره (بندرعباس)، اردیبهشت ۱۳۲۸، جمع‌آوری کننده فصیحی.

Acanthocinus elegans Ganglbauer

گونه بومی فقط از طالش شوروی و شمال ایران شناخته شده است.
نمونه‌های مورد بررسی: اسالم، ۲۸ اردیبهشت ۱۳۴۴، جمع‌آوری کننده صفوی.

Saperda populnea L. m. *salicis* Zett.

محل انتشار: اروپا - قفقاز - ارمنستان شوروی - ایران (اولین دفعه از ایران ذکر میشود).

نمونه‌های مورد بررسی: باسمنج (تبریز)، ۲۶ خرداد ماه ۱۳۴۱، دمنابی.

Oberea erythrocephala Schr. ab. *macedonica* Breuning

محل انتشار: شمال و مرکز اروپا - شمال آفریقا - ترکیه - سوریه - قفقاز - ارمنستان شوروی -

غرب و جنوب سیریه - ایران (اولین دفعه از ایران ذکر میشود).

نمونه‌های مورد بررسی: اسفیان - سیب‌خلج (کاکان) ۱۶۰ کیلومتری شمال شیراز در ارتفاع ۲۶۰۰

متری، ۲ تیر ۱۳۴۲، جمع‌آوری کننده میرزایانس.

Phytoecia coerulea Scop. morpha *gilvimana* Mén.

محل انتشار: مرکز و جنوب و جنوب شرقی اروپا - منطقه مدیترانه‌ای - قفقاز - ماورای قفقاز -

فلسطین - ترکیه - سوریه - مصر - ایران (اولین دفعه از ایران ذکر میشود).

نمونه‌های مورد بررسی: مغان آذربایجان، ۲۶ فروردین ۱۳۴۲، جمع‌آوری کننده دمنابی.

۲ - خانواده *Oedemeridae*

Nacerda paradoxa Fald.

محل انتشار: قفقاز - ماوراء قفقاز - ایران

دارای گونه‌های بسیار متغیر است.

نمونه‌های مورد بررسی: نوشهر، ۳۳ اردیبهشت ۱۳۴۴، جمع‌آوری کننده صفوی.

متل‌کو (بین شهبسوار و چالوس)، ۱ خرداد ۱۳۴۴، جمع‌آوری کننده صفوی.

Oedemera penicillata Schn.

محل انتشار: جنوب شبه جزیره بالکان - ترکیه - ایران.

نمونه‌های مورد بررسی: چالوس، ۱۵ اردیبهشت ۱۳۴۴، جمع‌آوری کننده صفوی.

Oedemera femorata Scop.

محل انتشار: اروپا - ترکیه - قفقاز - سیریه.

نمونه‌های مورد بررسی: متل‌کو (شهبسوار)، ۱ خرداد ۱۳۴۴، جمع‌آوری کننده صفوی.

نگارش ژان بارو - مهندس کشاورزی از انستیتوی ملی کشاورزی پاریس

فهرستی از فون (FAUNE) پروانه‌های ایران و مناطق انتشار آن

مقاله مزبور شامل فهرستی از پروانه‌های ایران است که درموزه کلکسیون مؤسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی موجود میباشد. تشخیص قسمتی از پروانه‌های مزبور بوسیله آقای مهندس میرزایانس رئیس بخش طبقه‌بندی حشرات مؤسسه و بقیه توسط اینجانب از آذر ماه ۱۳۴۵ تا بحال بعمل آمده است. کلکسیونی که در موزه موجود است نتیجه جمع‌آوری سالهای گذشته است که از نقاط مختلف ایران گردآوری شده و ما شروع به طبقه‌بندی و تشخیص نمونه‌ها نموده‌ایم.

در فهرست پروانه‌ها در بالای تعدادی از گونه‌ها علامت ستاره قرار دارد که درموزه مؤسسه فعال موجود نبوده و نمونه‌های مزبور در کلکسیون دانشکده کشاورزی کرج وجود دارد که اینجانب در تشخیص پروانه‌های دانشکده مزبور نیز کار کرده‌ام.

برای ما به تنهایی امکان نداشته تا کلیه پروانه‌های موجود را تشخیص دهیم و بدین منظور نمونه‌های مشکوک یا پروانه‌هایی که شناسائی آنها خالی از اشکال نبوده جهت تشخیص و یا تأیید به موزه تاریخ طبیعی پاریس و یا نزد آقای فرانس دانیل (مونخ) و آقای دکتر آمزل (آلمان غربی) ارسال نمودیم.

اینک با تشخیص ۳۵۵ گونه که در فهرست مشاهده میشود قسمت کمی از فون بسیار غنی پروانه‌های ایران را شناخته‌ایم ولی ما امیدوار هستیم مخصوصاً با کمک متخصصین مشهوری که جهت تشخیص برخی از پروانه‌های ایران با آنها در تماس می‌باشیم بتوانیم هرچه زودتر فون کاملی از پروانه‌های ایران داشته باشیم. ما سعی نموده‌ایم که در فهرست، محل انتشار نمونه‌های جمع‌آوری شده و همچنین تاریخ را بر حسب ماه (با اعداد رومی) ذکر کرده و بالاخره استانها - شهرستانها و بخشهای مهمی را که در فهرست وجود دارد روی نقشه نشان دهیم.

این نکته نیز قابل ذکر است که تقسیمات اداری کشور همیشه با مناطق اقلیمی مطابقت ندارند مثلاً زنجان و بندر پهلوی که هر دو در استان گیلان واقع شده‌اند از لحاظ آب و هوایی شبیه هم نیستند زیرا اولی به اقلیم نیمه‌صحرائی آذربایجان مربوط بوده و در صورتیکه بندر پهلوی به آب و هوای مرطوب و معتدل

سواحل بحر خزر وابسته میباشد و بهمین نحو دو نقطه کوهستانی گچسر و دماوند که در قسمت جنوبی سلسله جبال البرز قرار گرفته و در استان مرکزی واقع شده اند شباهت بیشتری به آب و هوای شمال سلسله جبال البرز دارند و بارندگی نقاط مذکور از اکثر نواحی استان مرکزی خیلی بیشتر است.

در خاتمه لازم میدانم از جناب آقای دکتر اسفندیاری رئیس مؤسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی و همچنین از جناب آقای دکتر دواچی رئیس گروه گیاه پزشکی دانشکده کشاورزی کرج که آزمایشگاهها و موزههای خود را در اختیار اینجانب قرار داده اند و همچنین موجبات اقامت و رفاه اینجانب را در ایران فراهم نموده اند صمیمانه قدردانی و سپاسگزاری نمایم.

تهران - ۲۲ مهرماه ۱۳۴۶

(فهرست حشرات را در متن لاتین ملاحظه فرمائید)